

Podróże
po

LITERATURZE

Tour de la Littérature
Literatur Tour
Tour de Literatura

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

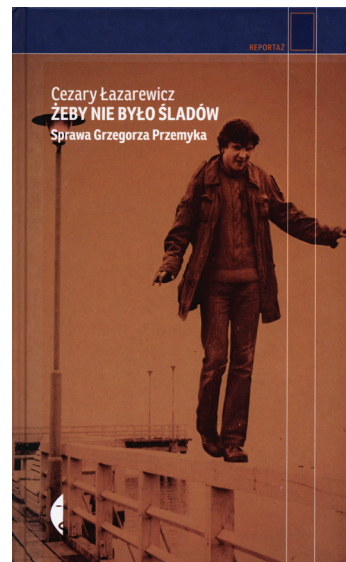
**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Drodzy Czytelnicy!

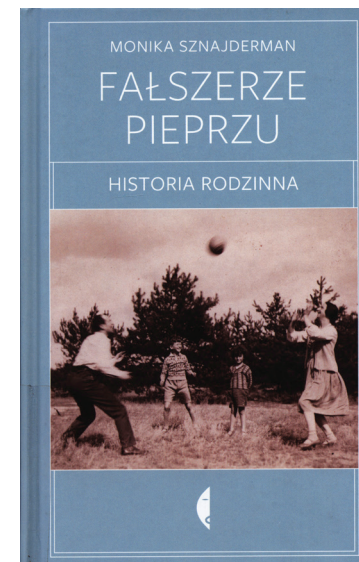
Zapraszamy Was na bardzo specyficzną wycieczkę literacką do czterech obszarów językowych. Przy czym – co ważne – nie będzie to zwiedzanie zabytków i innych obiektów w celach turystycznych. Chcemy zaprosić Was na szlak przygody intelektualnej, wysmakowanej i bogatej w artystyczne odniesienia i doznania, jakie zwykle towarzyszą lekturze. Naszą podróż rozpoczniemy od Polski i dalej zagłębimy się w literaturach: francusko-, niemiecko- i hiszpańskojęzycznej. Oczywiście nasz wybór jest bardzo subiektywny, ale dokonany w intencji przybliżenia tych wszystkich zjawisk, które zwykle towarzyszą ewolucji gatunków literackich. I musimy przyznać, że zarówno przewrotność fabuł, wyrafinowany język, jak i niebanalna struktura stanowiły dodatkowy atut tych powieści. One po prostu uruchamiały do skali niebotycznej naszą wyobraźnię i bawiły!

LITERATURA polska

Poważny temat podejmuje Cezary Łazarewicz (1966), opisując historię Grzegorza Przemyka, jego rodziców, przyjaciół, świadków wydarzeń na podstawie raportów i dokumentów sprzed lat. Pokazuje działania władz komunistycznych zacierających ślady zbrodni. Dociera do świadków wydarzeń po latach. Nie komentuje i nie ocenia, relacjonuje fakty. Trzyma za gardło od pierwszej do ostatniej strony. Monika Sznajderman (1959) odtwarza dzieje swojej rodziny na podstawie wspomnień, fotografii, przeszukując archiwa, przedwojenną prasę i różnego rodzaju zapiski. Opisuje splecione losy swoich polskich i żydowskich przodków, złożoność polskiej tożsamości oraz wartość i znaczenie pamięci. Literacka interpretacja rodzinnych historii.

Cezary Łazarewicz
Żeby nie było śladów.
Sprawa Grzegorza Przemyka
Czarne, 2016

Monika Sznajderman
Fałszerze pieprzu.
Historia rodzinna
Czarne, 2016

LITERATURA polska

K Ornitologiczna fascynacja Stanisława Łubieńskiego (1983), pisarza i kulturoznawcy, wprowadza nas w świat tak nam bliski, a jednocześnie często niedostrzegany – świat ptaków, ich życia i zwyczajów. One są obok nas, w miastach, nawet tych dużych. Emocjonalny język nie pozostawia nas obojętnymi. Ptaki są też inspiracją do pisania o sztuce, literaturze i filmie. Książka Krzysztofa Środy (1959) to opowieść o podróży pomiędzy dwoma skrajnie różnymi światami, Czeczenią i Marokiem. Autor przenosi pamięć zdarzeń, epizodów i spotkań z ludźmi z pierwszego do drugiego świata. Nieśpiesznie opisuje historie nieopisane w przewodnikach turystycznych.

Stanisław Łubieński
Dwanaście srok za ogon
Czarne, 2016

Krzysztof Środa
Las nie upredza
Czarne, 2016

j

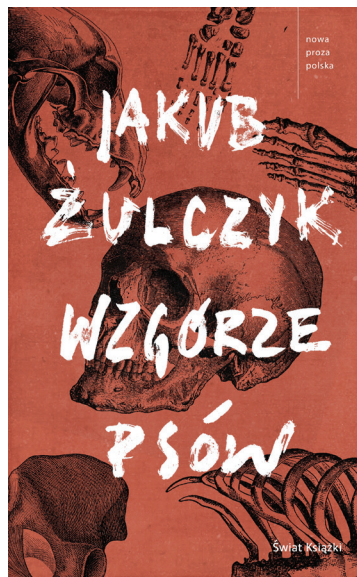
m

LITERATURA POLSKA

E Jakub Żulczyk (1983), pisarz, scenarzysta i felietonista, przedstawia portret lokalnej społeczności polskiej prowincji w realiach warmińsko-mazurskiej miejscowości – rodziny uwikłane w wieloletnie, miejscowe układy, ale też to, co kryje się pod powierzchnią takiego życia. Wątek kryminalny z obserwacjami socjologicznymi i psychologicznymi oddającymi realia rzeczywistości dziejącej się tuż obok nas. Porywa lub oburza, nie pozostawia obojętnym.

Michał Olszewski (1977), pisarz i dziennikarz, wciąga nas w świat mediów, ukazuje pracę dziennikarza miejskiego portalu internetowego żyjącego poszukiwaniem newsów, które mają prowadzić do zwiększenia oglądalności. Czy też masz wrażenie, że coś ci umyka, jeżeli nie zajrzysz na stronę z informacjami lub do mediów społecznościowych? Powieść z piorunującym finałem, który nie jest fikcją literacką.

P

Jakub Żulczyk
Wzgórze psów
Świat Książki, 2017

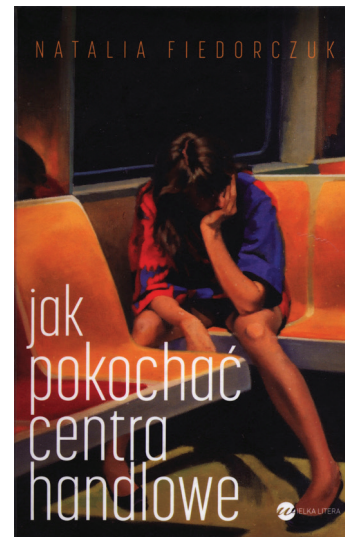
Michał Olszewski
#upał
Znak, 2017

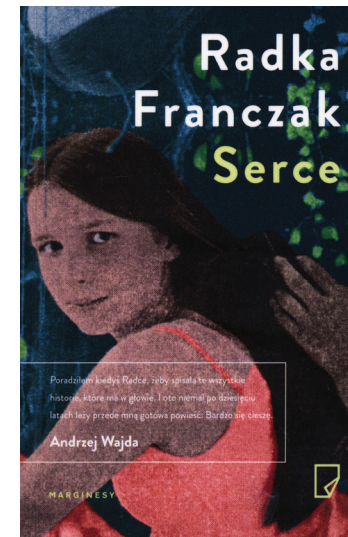
LITERATURA polska

Powieść Natalii Fiedorczuk (1984) o młodej przedstawicielce pokolenia umów śmieciowych, która musi zmierzyć się ze współczesnym macierzyństwem, wygórowanymi wymaganiami profesjonalnego rodzicielstwa dzisiejszych czasów, oczekiwaniami otoczenia. Czy da się to pogodzić?

Serce – debiut powieściowy reżyserki, fotografiki, autorki filmów dokumentalnych Radki Franczak (1977) – to książka drogi. Nie tylko wyjazd bohaterki do Szwajcarii na emigrację zarobkową i związane z tym wydarzenia, lecz także podróż przez życie i w głąb siebie, do swojego serca.

Natalia Fiedorczuk
Jak pokochać centra handlowe
Wielka Litera, cop. 2016

Radka Franczak
Serce
Marginesy, 2016

E

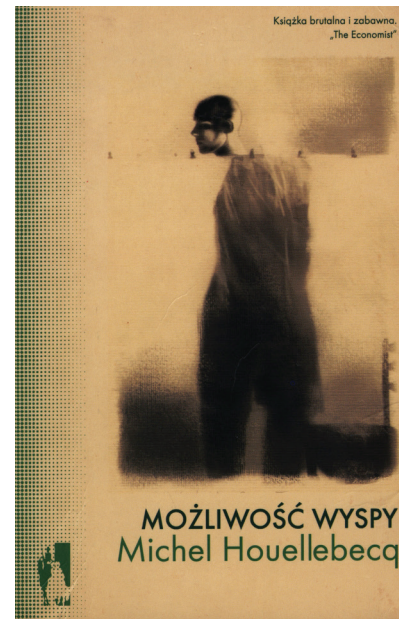
K

a

LITERATURA francuskojęzyczna

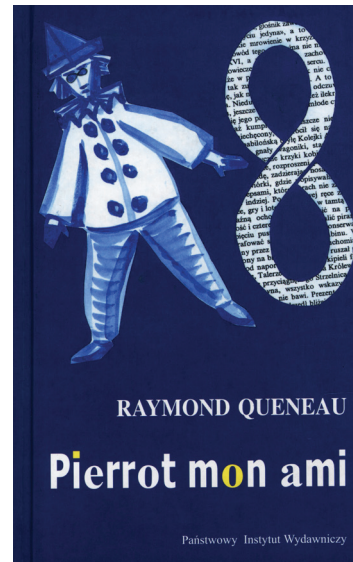
Jak to zwykle u Houellebecq (1956) – bohatera jego powieści porażają świat, pustka i upadek cywilizacji. Tym razem autor dodaje wizję sklonowanego społeczeństwa przyszłości, gdzie zdecydowanie nie ma już miejsca na budowanie wzajemnych relacji i miłość (nawet seks jest już niepotrzebny!). Neoludzie są samowystarczalni i jednocześnie samotni, a z innymi kontaktują się wyłącznie za pomocą sieci. Houellebecq podaje także symptomy, jakie dostrzega we współczesnym świecie, a które nieuchronnie prowadzą ludzkość na „skraj przepaści”. To przede wszystkim daleko rozwinięty konsumpcjonizm oraz kult pieniądza, młodości i rozbuchanego seksu. Ten gorzki obraz przeraża, ale jednocześnie uruchamia w nas pokłady prawdziwego człowieczeństwa. I to jest nasz jedyny ratunek przed upadkiem.

Michel Houellebecq
Możliwość wyspy
W.A.B., 2006

LiTeRatura francuskojęzyczna

Dwie niezwykle przewrotne powieści, w których wątek sensacyjny pozwala nam przypuszczać, iż mamy do czynienia z kryminałami. Queneau (1903-1976) prawie do końca usiłuje nas przekonać, że prowadzone śledztwo dąży do rozwiązania zagadki, która okazuje się tak naprawdę niby-zagadką (bo nie doszło do żadnej zbrodni, ani przestępstwa). I czyni to w sposób niezwykle urokliwy, stosując różne gry językowe oraz bawiąc się kalamburami. Z kolei Lemaitre (1951) to kryminał dla koneserów, który jednocześnie jest hołdem dla literatury. Tu mamy już do czynienia z pełnokrwistym komisarzem Verhoevenem oraz seryjnym mordercą, który inspirację do popełnianych przez siebie zbrodni czerpie z lektury innych kryminałów. Dla czytelników o mocnych nerwach.

Raymond Queneau
Pierrot mon ami
PIW, 2006

QQ

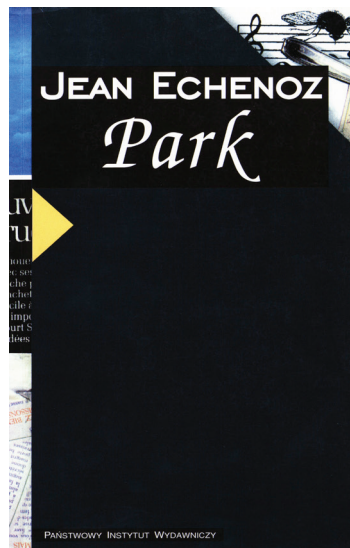
Pierre Lemaitre
Korunkowa robota
Muza, 2015

LiTeRatura francuskojęzyczna

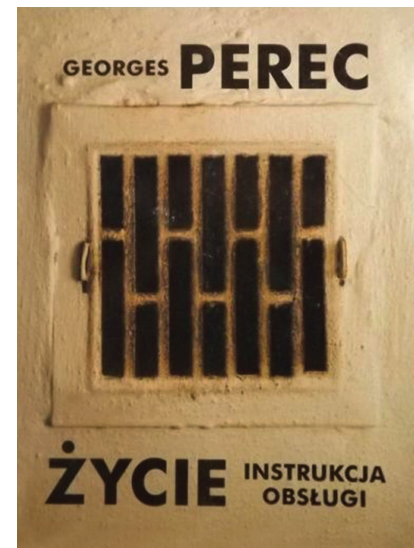
k

Park – niewielka książeczka Echenoza (1947), oprócz intrygi sensacyjnej, kryje tak wiele odniesień i smaczków literackich, że starczyłoby ich na powieść co najmniej trzystustronicową. Ta parodia powieści szpiegowskiej bawi i jednocześnie zadziwia warsztatem autora, który z pozoru prostej historii wymiany agentów wywiadu nadał tak kunsztowną formę. Natomiast dzieło Pereca (1936-1982) to monumentalna historia mieszkańców paryskiej kamienicy, a zarazem zbiór puzzli, z których możemy złożyć życie bohaterów. Z pewnością jest to książka wybitna, a przy jej lekturze możemy ze zdziwieniem odczuć, jak pracują nam jednocześnie obie półkule mózgu, niczym świetnie nastrojona maszyna.

f

Jean Echenoz
Park
PIW, 1997

Georges Perec
Życie. Instrukcja obsługi
Fundacja „Literatura Światowa”, cop. 2001

é

Le

LiTeRaTura

niEMieckoJęzYczna

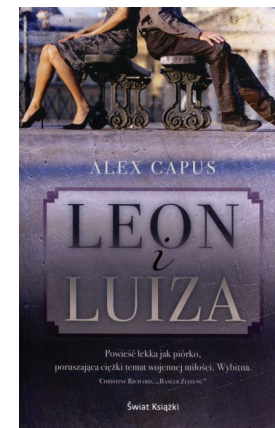
Rafik Schami (1946), dziennikarz i pisarz pochodzenia syryjskiego, popularność zyskał na emigracji w Niemczech. *Ciemna strona miłości* to saga dwóch skłóconych rodów syryjskich, których dzieje śledzimy na przestrzeni XIX i XX wieku. Nino Haratischwili (1983), pisarka i reżyserka teatralna, pochodzi z Gruzji, mieszka i tworzy w Niemczech. *Ósme życie* to dwutomowa epicka saga rodzinna osadzona na tle Gruzji i Rosji XX wieku. Łączy rzetelność historyczną i faktograficzną z literacką fikcją. Alex Capus (1961), szwajcarski pisarz ur. w Normandii w 1961 r. Jego *Leon i Luiza* jest powieścią historyczną napisaną z lekkością i dystansem, czerpiącą z rodzinnych doświadczeń francuskiego dziadka autora.

Rafik Schami
Ciemna strona miłości
Noir sur Blanc, 2016

Nino Haratischwili
Ósme życie (dla Briki)
Otwarte, 2016

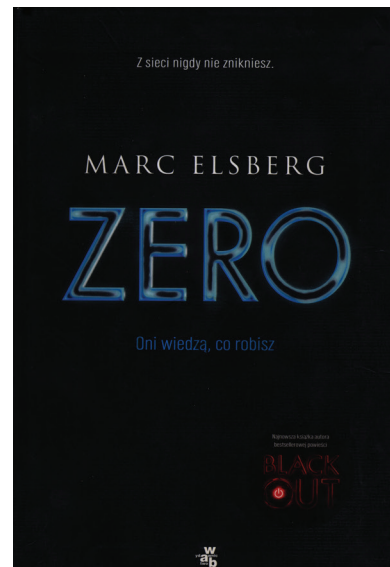
Alex Capus
Leon i Luiza
Świat Książki, 2013

LiTeRaTura

niEMieckoJęzYczna

n

Marc Elsberg, właśc. Marcus Rafelsberger (1967), austriacki pisarz, pracował w branży reklamowej oraz publikował w prasie wiedeńskiej. Autor bestsellerowych thrillerów o największych zagrożeniach współczesnej cywilizacji. *Zero. Oni wiedzą, co robisz* przedstawia świat nowych technologii poprzez działanie platformy internetowej, która gromadzi nasze dane, przetwarza oraz poddaje perfidnej manipulacji. Martin Suter (1948), szwajcarski pisarz, proponuje nam thriller o skandalu finansowym (świat bankowców, maklerów, dziennikarzy i polityków) z wątkiem romansowym. Trzymające czytelnika w napięciu śledztwo dziennikarskie. A skomplikowane mechanizmy działania banków czy kwestie związane z produkcją pieniędzy wytłumaczone prostym językiem poznajemy mimochodem.

Marc Elsberg
Zero. Oni wiedzą, co robisz
W.A.B. – Grupa Wydawnicza Foksal, 2016

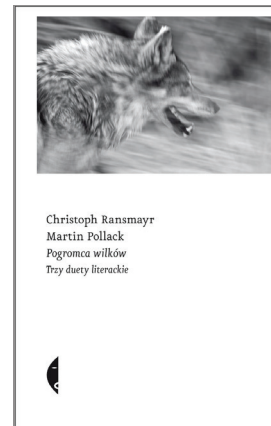
Martin Suter
Montecristo
Rebis, 2016

t

LiTeRaTura ü

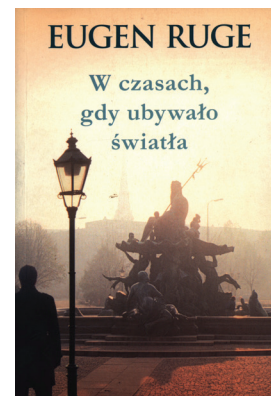
niEMieckoJęzYczna

Książka Ransmayra (1954) i Pollacka (1944) *Pogromca wilków. Trzy duety literackie* to trzy literackie reportaże z Polski przedstawiające autentyczne postaci: Wasyla Borsuka, Ottona Schimka i Szymona Lublinera uwikłanych w Wielką Historię. Ich los staje się pretekstem i ilustracją do ukazania skomplikowanej ludzkiej natury i polskiej mentalności na tle współczesnej historii. *Moja ojczyzna była pestką jabłka. Rozmawiała Angelika Klammer*, wywiad-rzeka z Hertą Müller (1953), niemiecką pisarką, noblistką. Zwięzła i poruszająca opowieść o własnym życiu i doświadczeniach w państwie totalitarnym. Natomiast *W czasach, gdy ubywało światła* to powieść inspirowana biografią autora, niemieckiego pisarza, reżysera, tłumacza z jęz. rosyjskiego Eugena Ruge (1954). Autor szczerze i bez wybielania mierzy się z doświadczeniami, które dotyczą jednostek, ale i całego pokolenia. Miłość, polityka oraz współczesna historia XX wieku.

Christoph Ransmayr, Martin Pollack
Pogromca wilków. Trzy duety literackie
Czarne, 2012

Herta Müller
Moja ojczyzna była pestką jabłka.
Rozmawiała Angelika Klammer
Czarne, 2016

Eugen Ruge
W czasach, gdy ubywało światła.
Dzieje pewnej rodziny
Czarna Owca, 2014

De

LITERATURA

Hiszpańskiej Życza

Pisarskie rodzeństwo, które łączy zamiłowanie do historii i jej tajemnic. Carla Montero (1973), starsza siostra Luisa, w swojej powieści przywołuje zagadkowego malarza renesansu Giorgiona i jego (zaginione w czasie wojny) dzieło *Astrolog*. Obraz kryje w sobie odniesienie do *Szmaragdowej tablicy* – alchemicznego traktatu autorstwa Hermesa Trismegistosa. Ta opowieść na poły sensacyjno-historyczna przypomina inne osławione dzieło – *Kod Leonarda da Vinci* Dana Browna, ale została opowiedziana zdecydowanie zgrabniej i ciekawiej. Motyw poszukiwań zagadkowych dzieł sztuki podjął także Luis Montero (1981), który, w odróżnieniu od siostry, dokonał swoistego pomieszania gatunków i splótł w jednym dziele kryminalną zagadkę z sensacją oraz dodał elementy mrocznego thrillera. Znów Dan Brown, ale w zdecydowanie o wiele lepszym wydaniu.

Luis Montero Manglano
Stół króla Salomona
Rebis, 2016

Carla Montero
Szmaragdowa tablica
Rebis, 2013

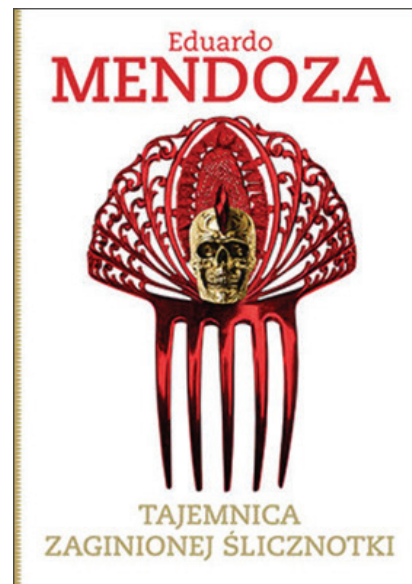

LiTeRatura

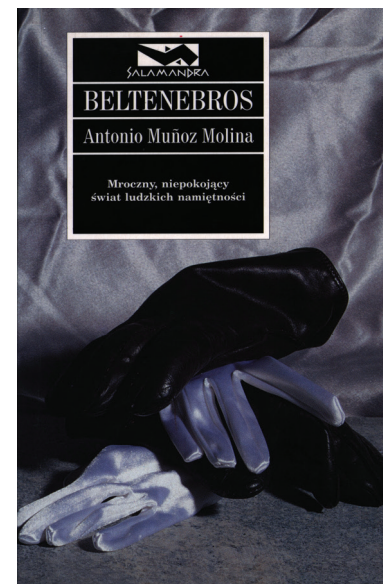
Hiszpańskiej Życza

H

Czy ktoś mógłby się spodziewać, że Mendoza (1943), autor *Walki kotów* – nagrodzonego Premio Planeta historycznego fresku z lat międzywojnia w Hiszpanii – będzie bardziej znany z cyklu, którego głównym bohaterem jest damski fryzjer? Ten detektyw-amator, komiczny i zarazem przejmujący w swym groteskowym wikłaniu w kolejne kryminalne awantury, stał się niejako znakiem rozpoznawczym pisarstwa Mendozy. Przewabna opowieść, gdzie cudowne kalambury topią nas w oparach absurdu, a żonglerka konwencjami wzbudza nasz podziw. „Przyjechałem do Madrytu, żeby zabić człowieka, którego nigdy w życiu nie widziałem” – to pierwsze słowa powieści Antonia Muñoz Moliny (1956). Wciągająca historia zawodowego mordercy, który poznając swoją niedoszłą ofiarę odkrywa prawdę o sobie. I znów niezwykle kunsztowna narracja bazująca na mrocznej tajemnicy i realiach frankistowskiej Hiszpanii.

Eduardo Mendoza
Tajemnica zaginionej ślicznotki
Znak, 2016

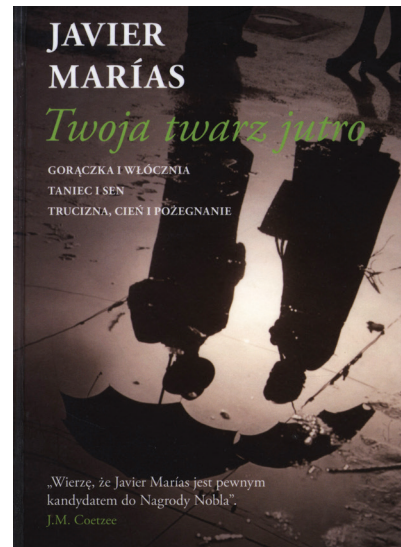
Antonio Muñoz Molina
Beltenebros
Rebis, 2000

É

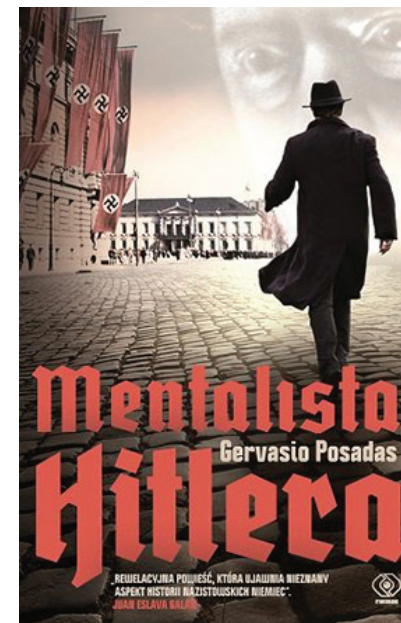
LiTeRatura

Hiszpańskiej Życza

I Książka Marías (1951) to monumentalne dzieło, które pod przykrywką powieści szpiegowskiej dokonuje prawdziwego przeglądu współczesności. Jest to powieść totalna i „totalnie” wciągająca. Wydaje się, że najlepszą rekomendacją do jej lektury będzie poddanie się następującej sugestii – spójrz na swoją twarz, zanalizuj najdrobniejsze gesty i spojrzenia, jakie jej towarzyszą, a dowiesz się jaka będzie „twoja twarz jutro”, kim możesz stać się w przyszłości. Z kolei bohaterem powieści Gervasio Posadas (1962) jest Erik Jan Hanussen, autentyczna postać – jasnowidz, który przewidział dojście Hitlera do władzy i podpalenie Reichstagu. Nazistowskie Niemcy oraz fala okultyzmu, która rozlała się w latach trzydziestych, stanowi oś tej historii. Kontrowersyjna postać Hanussena ma w sobie coś niepokojąco magicznego i tragicznego zarazem. Historia człowieka, mającego wpływ na rozwój systemu, który w ostateczności także i z niego uczynił ofiarę.

Javier Marías
Twoja twarz jutro
Sonia Draga, 2016

Gervasio Posadas
Mentalista Hitlera.
Rebis, 2017

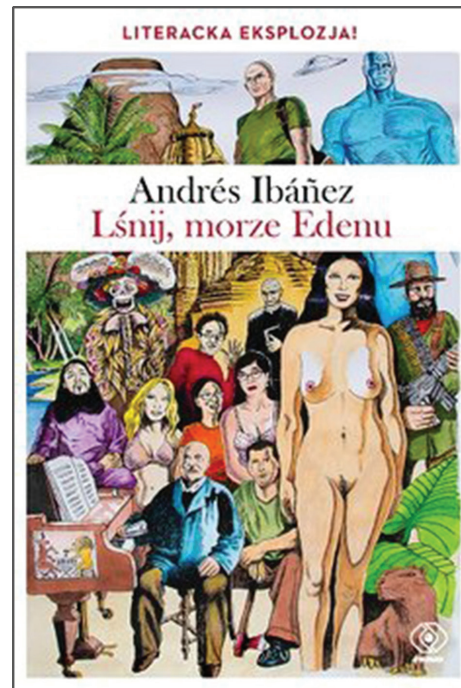

LiTeRatura

HiszpańskiejŻycza

Być może jeszcze pamiętamy niezwykle popularny amerykański serial przygodowy *Zagubieni* (emitowany w telewizji polskiej w latach 2004-2010). Okazuje się, że to nie koniec tej historii. Nastąpił ciąg dalszy. Oto samolot pasażerski rozbija się gdzieś na Pacyfiku, a cudem ocaleni trafiają na tropikalną wyspę – z pozoru istny raj – i znów muszą walczyć o przetrwanie. Ibáñez (1961) ma lekkie piórko, miesza w sposób doskonały przeróżne wątki, a intrygująca fabuła i finał stanowią dodatkową rekomendację dla tej książki.

ñ

Andrés Ibáñez
Lśnij, morze Edenu
Rebis, 2017

É

S

X

Wybór i opracowanie: Anna Wysocka, Waldemar Tychek
Grafika: Patrycja Zdanewicz

© Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie

Olsztyn 2017

